

**ODPOWIEDZI I SCHEMAT PUNKTOWANIA
POZIOM PODSTAWOWY**

Nr zad.	Przewidywana odpowiedź	Punktacja	Kryteria zaliczenia
1.	a) Łososina b) Czyżowiec c) 420 m n.p.m. d) północno-wschodnim lub NE	0 - 2	Za poprawne uzupełnienie zdań a) i b) 1 pkt Za poprawne uzupełnienie zdań c) i d) 1 pkt
2.	Zmierzona odległość na mapie: 5,2 cm (+/- 2 mm) Obliczenie odległości w terenie: 1 cm – 0,5 km $5,2 \cdot 0,5 \text{ km} = \underline{2,6 \text{ km}}$ (Uwzględniając dopuszczalny błąd pomiaru zaliczamy odpowiedzi z przedziału 2,5 – 2,7 km).	0 - 2	Za poprawny pomiar i sposób obliczenia 1 pkt Za poprawny pomiar, sposób obliczenia i poprawny wynik 2 pkt
3.	Cechy przyrodnicze, np.: - dno doliny jest szerokie, płaskie - w dnie doliny Dunajec meandruje - Dunajec tworzy zakola - do Dunajca uchodzą potoki (wyłącznie z prawej strony) - zbocza doliny są strome - strome zbocza doliny są zalesione	0 - 2	Za poprawne podanie: - jednej cechy przyrodniczej 1 pkt - dwóch cech przyrodniczych 2 pkt
4.	<u>Walory przyrodnicze, np.:</u> - urozmaicona rzeźba terenu - zbiornik wodny - lasy - rzeka <u>Walory kulturowe, np.:</u> - ruiny zamków - dwór - zabytkowy drewniany kościół - zabytkowa kapliczka - zabytkowy park	0 - 2	Za poprawne podanie: - dwóch walorów przyrodniczych 1 pkt - dwóch walorów kulturowych 1 pkt
5.	Np. - położenie w pobliżu Jeziora Rożnowskiego - możliwość uprawiania sportów wodnych (w pobliżu jest przystań wodna) - położenie w sąsiedztwie lasu - dogodny dojazd (asfaltowa droga, komunikacja autobusowa) - możliwość zwiedzania ruin zamku Gryfitów z XIII w	0 - 1	Za poprawne podanie dwóch argumentów 1 pkt

6.	Np.: a) <u>cechy środowiska przyrodniczego</u>: - obszar w polu C4 jest niżej położony n.p.m. w stosunku do F2 - w polu C4 jest bardzo mało lasów, a w F2 prawie cały teren jest zalesiony b) <u>cechy zagospodarowania</u>: - tylko w C4 występują sady - w C4 więcej zabudowań niż w F2 - w C4 są drogi asfaltowe i droga krajowa a w F2 są tylko ścieżki i drogi utwardzone - tylko w C4 jest ścieżka rowerowa - w F2 więcej szlaków turystycznych niż w C4 - tylko w C4 jest szkoła i kaplica	0 - 2	a) Za poprawne podanie dwóch różnic w zakresie cech środowiska przyrodniczego 1 pkt b) Za poprawne podanie dwóch różnic w zakresie cech zagospodarowania ... 1 pkt
7.	a) <u>Pozytywne, np.:</u> - ochrona przed powodzią - regulacja poziomu wód na Dunajcu - wzrost atrakcyjności turystycznej obszaru - więcej miejsc pracy w usługach dla miejscowej ludności - podniesienie poziomu życia ludności dzięki wpływom z turystyki - hodowla ryb - rozwój turystyki wodnej b) <u>Negatywne, np.:</u> - konieczność przesiedlenia ludności z powodu zalania części doliny rzecznej - zniszczenie pierwotnej roślinności - wzmożony ruch turystyczny powoduje degradację środowiska przyrodniczego - wydłużenie drogi dojazdu do niektórych miejscowości	0 - 2	a) Za poprawne podanie dwóch pozytywnych skutków 1 pkt b) Za poprawne podanie dwóch negatywnych skutków 1 pkt
8.	Np.: - ruchy górotwórcze (orogeniczne) - ruchy lądowórcze (epejrogeniczne) - ruchy talasogeniczne - trzęsienia ziemi - wulkanizm - plutonizm - metamorfizm	0 - 1	Za poprawne podanie nazw dwóch procesów endogenicznych 1 pkt
9.	Śniardwy – polodowcowe Mamry – polodowcowe Łebsko - przybrzeżne	0 - 1	Za poprawne przyporządkowanie typów genetycznych do trzech jezior 1 pkt

10.	a) Odległość kątowa w stopniach: $66^{\circ}33' - 60^{\circ} = 6^{\circ}33'$ b) od góry: P F		0 - 2	a) Za poprawne obliczenie odległości kątowej i podanie wyniku w stopniach 1 pkt b) Za poprawną ocenę prawdziwości dwóch zdań 1 pkt
11.	a) Valentia, $7,5^{\circ}\text{C}$ (uznajemy wynik z przedziału od 7°C do 8°C) b) np. wraz ze wzrostem odległości od oceanu wzrasta roczna amplituda temperatury powietrza		0 - 2	Za wybór Valentii i poprawnie obliczoną wartość rocznej amplitudy temperatury powietrza 1 pkt Za poprawnie sformułowany wniosek 1 pkt
12.	Np. - w klimacie morskim średnie temperatury powietrza w miesiącach letnich są niższe niż w klimacie kontynentalnym - w klimacie morskim średnie temperatury powietrza w miesiącach zimowych są wyższe niż w klimacie kontynentalnym - w klimacie morskim średnia temperatura powietrza najcieplejszego miesiąca jest niższa niż w klimacie kontynentalnym - w klimacie morskim średnia temperatura powietrza najzimniejszego miesiąca jest wyższa niż w klimacie kontynentalnym - w klimacie morskim roczna suma opadów atmosferycznych jest wyższa niż w klimacie kontynentalnym		0 - 1	Za poprawne podanie dwóch różnic 1 pkt
13.	Typ klimatu:	Formacja roślinna:	0 - 2	Za poprawne przyporządkowanie: - trzech lub czterech formacji roślinnych 1 pkt - pięciu formacji roślinnych 2 pkt
	umiarkowany chłodny	tajga		
	podrównikowy suchy	sawanny		
	równikowy wilgotny	wilgotne lasy równikowe		
	subpolarny	tundra		
	podzwrotnikowy morski	roślinność śródziemnomorska		

14.	<u>a) Zjawiska przyrodnicze, np.:</u> - silny wiatr - intensywny opad deszczu <u>b) Przyczyny, np.:</u> - duża liczba ludności zamieszkująca ten obszar - brak systemu ostrzegania przed zbliżającym się cyklonem - brak urządzeń zabezpieczających przed skutkami powodzi - niekorzystna konfiguracja terenu sprzyjająca zalaniu obszarów wodą z wezbranych rzek (delta Gangesu i Brahmaputry)	0 - 2	a) Za poprawne podanie dwóch zjawisk przyrodniczych 1 pkt b) Za poprawne podanie: - dwóch przyczyn 1 pkt
15.	<u>Obszar A</u> Argumenty, np.: - zbyt niskie temperatury powietrza - stała pokrywa lodowa - nierównomierny rytm oświetlenia (dzień i noc polarna) <u>Obszar B</u> Argumenty, np.: - małe opady atmosferyczne - słabe gleby - zbyt wysokie temperatury	0 - 2	Za poprawne podanie dwóch argumentów dla obszaru A 1 pkt Za poprawne podanie dwóch argumentów dla obszaru B 1 pkt
16.	1 - Japonia 2 - Nigeria	0 - 1	Za poprawne podanie nazw dwóch państw 1 pkt
17.	Kampinoski – 13 Karkonoski – 7 Słowiński – 2 Świętokrzyski – 15 Tatrzański – 20	0 - 2	Za poprawne przyporządkowanie numerów na mapie: - do trzech lub czterech parków 1 pkt - pięciu parków 2 pkt
18.	<u>Nizina Gangesu</u> – gleba aluwialna (mada), klimat zwrotnikowy monsunowy <u>Nizina Czarnomorska</u> – czarnoziem, klimat umiarkowany kontynentalny	0 - 2	Za poprawne przyporządkowanie gleby i klimatu do każdego obszaru po 1 pkt
19.	a) uznajemy 3,9 mln lub 4,0 mln b) np. w przedziale wieku od 0 do 9 lat jest więcej mężczyzn, natomiast w przedziale powyżej 80 lat jest więcej kobiet.	0 - 2	a) Za poprawne podanie liczby kobiet 1 pkt b) Za poprawne porównanie 1 pkt

20.	Uzasadnienie, np.: W kraju oznaczonym literą A struktura wieku może być niekorzystna, ponieważ jest mały odsetek ludzi mających 19 i mniej lat - w przyszłości mała liczba młodych pracowników może być przyczyną stagnacji gospodarki. W kraju oznaczonym literą B jest duży odsetek ludzi mających 19 i mniej lat, więc w przyszłości ten kraj może nie borykać się z brakiem siły roboczej. lub W kraju oznaczonym literą A struktura wieku może być niekorzystna, ponieważ jest duży odsetek ludzi mających 65 i więcej lat, co wskazuje na duży wskaźnik obciążenia społeczeństwa wysokimi kosztami opieki społecznej i opieki zdrowotnej. W kraju oznaczonym literą B jest mały odsetek ludzi powyżej 65 lat, czyli społeczeństwo będzie ponosić mniejsze obciążenia z tytułu opieki społecznej i zdrowotnej.	0 - 1	Za poprawne uzasadnienie 1 pkt
21.	B i C	0 - 1	Za poprawną odpowiedź 1 pkt
22.	Np.: - zmiana struktury demograficznej (starzenie się społeczeństwa) - zmiana struktury wiekowej - wyjazdy młodych ludzi z Łodzi - obniżenie zarobków (tania siła robocza) - obniżenie poziomu życia mieszkańców - pauperyzacja ludności - młodzi ludzie pragną uzyskać wyższe wykształcenie oraz podwyższać swoje kwalifikacje, ponieważ chcą być konkurencyjni na rynku pracy - zmniejszenie przyrostu naturalnego	0 - 2	Za poprawne podanie: - dwóch skutków 1 pkt - trzech skutków 2 pkt
23.	Np.: - tania siła robocza - wykwalifikowana siła robocza - młoda siła robocza znająca języki obce i najnowsze techniki księgowość - firmy, które już zainwestowały przyciągają kolejne (korzyści aglomeracji) - obecność wyższych uczelni - niskie koszty inwestycji - skrzyżowanie autostrady A1 i A2 będzie przebiegać niedaleko Łodzi.	0 - 2	Za poprawne podanie: - dwóch czynników 1 pkt - trzech czynników 2 pkt

24.	Np.: a) <u>Eksploracja złóż węgla brunatnego</u>: - powstają wyrobiska - powstają hałdy z materiału skalnego stanowiącego nadkład złoża - lej depresyjny (obniżenie poziomu wód gruntowych) w rejonie wydobywania węgla brunatnego. b) <u>Produkcja energii w elektrowniach</u>: - emisja do atmosfery zanieczyszczeń pyłowych i gazowych - w pobliżu elektrowni powstają hałdy z resztek spalnego surowca - zrzuty wód o podwyższonej temperaturze - podwyższenie temperatury powietrza w sąsiedztwie elektrowni.	0 - 2	a) Za poprawne podanie dwóch zmian wywołanych eksploatacją złóż węgla brunatnego 1 pkt b) Za poprawne podanie dwóch zmian wywołanych produkcją energii w elektrowniach wykorzystujących węgiel brunatny 1 pkt
25.	Organizacja Krajów Eksportujących Ropę Naftową (Organization of the Petroleum Exporting Countries) lub OPEC	0 - 1	Za poprawne podanie nazwy organizacji (pełnej lub skrótu) 1 pkt
26.	a) $35,403 + 15,095 + 13,024 + 12,851 + 12,263 = 88,636 \text{ mld ton} = \underline{88,6 \text{ mld ton}}$ b) Stany Zjednoczone, Japonia	0 - 2	a) Za poprawne obliczenie zasobów ropy naftowej i podanie wyniku w mld ton 1 pkt b) Za poprawne podanie dwóch krajów -największych importerów ropy naftowej 1 pkt

27.	Np.: <u>Problem:</u> przeciążona sieć komunikacyjna. <u>Rozwiązanie:</u> - utworzenie dodatkowych linii komunikacji masowej (np. autobusowych, tramwajowych) - budowa obwodnic wokół miast - stworzenie większej liczby głównych dróg - zmiana miejsca zamieszkania bliżej miejsca pracy aby chodzić do pracy pieszo - budowa metra i kolei nadziemnej - zachęcenie mieszkańców do korzystania z komunikacji miejskiej przez obniżenie kosztów przejazdów środkami tej komunikacji. <u>Problem:</u> przekroczone normy zanieczyszczenia powietrza. <u>Rozwiązanie:</u> - wybudowanie obwodnic i zastępowanie indywidualnego ruchu samochodowego komunikacją miejską - powiększanie terenów zielonych - nakłanianie ludzi do używania ekologicznych paliw. <u>Problem:</u> nadmierny hałas. <u>Rozwiązanie:</u> - instalacja ekranów akustycznych - instalacja dźwiękoszczelnych okien - zamknięcie części miast (np. centrów) dla ruchu samochodowego. <u>Problem:</u> brak parkingów. <u>Rozwiązanie:</u> - budowa podziemnych lub piętrowych parkingów - zagospodarowanie nieużytków pod parkingi.	0 - 2	Za poprawne podanie jednego problemu wraz z propozycją jego rozwiązania 1 pkt Za poprawne podanie dwóch problemów wraz z propozycjami ich rozwiązań 2 pkt
-----	---	-------	---

28.	Np. - wejście na polski rynek tanich przewoźników - wzrost konkurencyjności transportu lotniczego, wynikający między innymi z ogólnego spadku cen biletów lotniczych - wyjazdy Polaków do pracy do krajów UE - wzrost częstości wyjazdów w celach turystycznych, biznesowych, pielgrzymkowych - wzrost zamożności wybranych grup społecznych.	0 - 1	Za poprawne podanie dwóch przyczyn 1 pkt
29.	B. NAFTA	0 - 1	Za poprawny wybór organizacji integracji gospodarczej 1 pkt
30.	Od góry: Palestyńczycy Czeczeni (Czeczeńcy) Baskowie.	0 - 2	Za poprawne rozpoznanie: - dwóch narodów 1 pkt - trzech narodów 2 pkt